

همه چیز درست میشه Het komt goed...

Masood Eslami

Colofon

‘Het komt goed’

Levensportret van Masood Eslami

Opgetekend door:

Annemieke van Manen

Anke van Oostveen

Ontwerp/vormgeving:

Janny Schokker

Druk: Van der Weerd Drukwerkfabriek BV

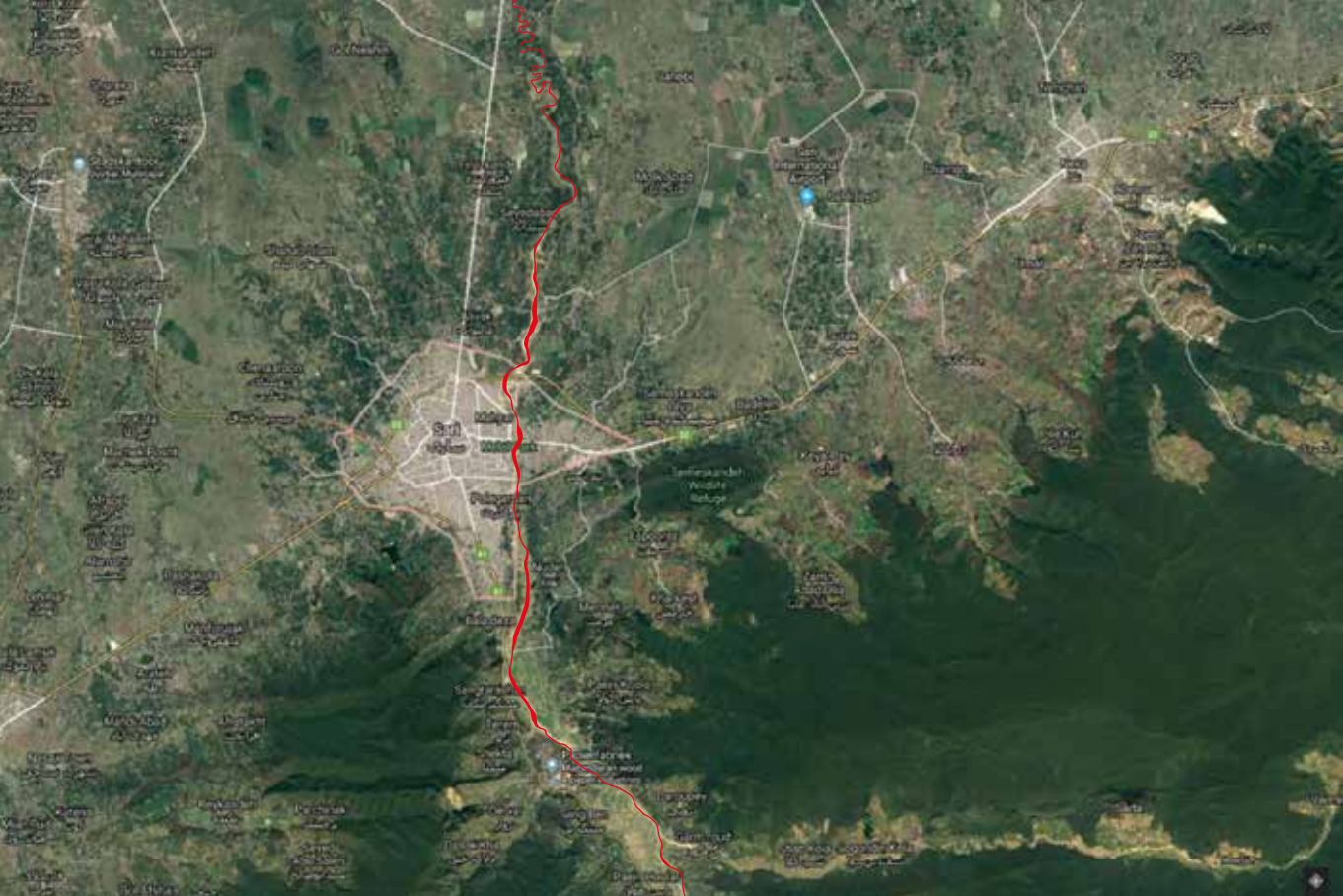
De meeste foto's komen uit het archief van Masood

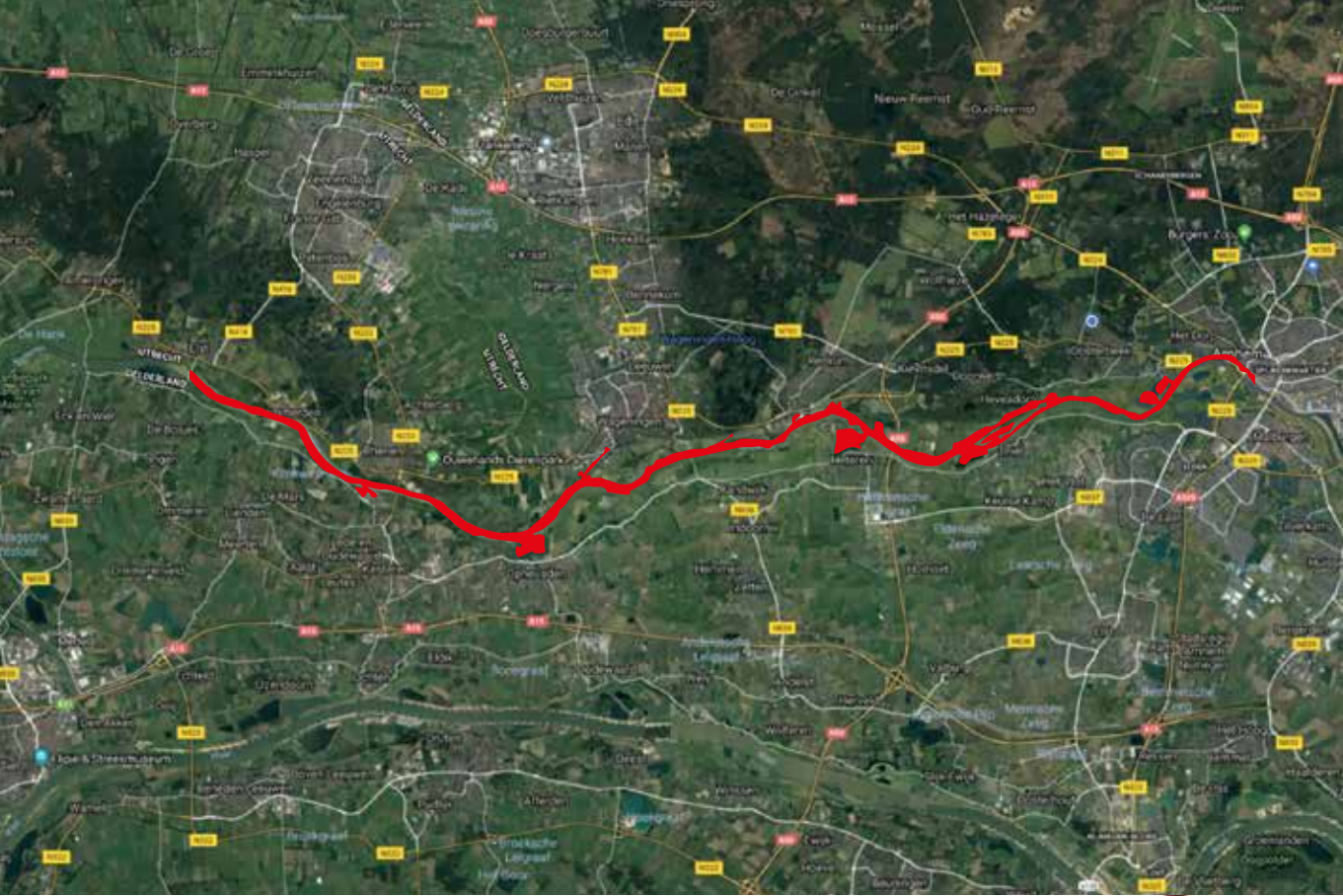
© 2018, Wageningen - Oosterbeek

همه چیز درست میشه

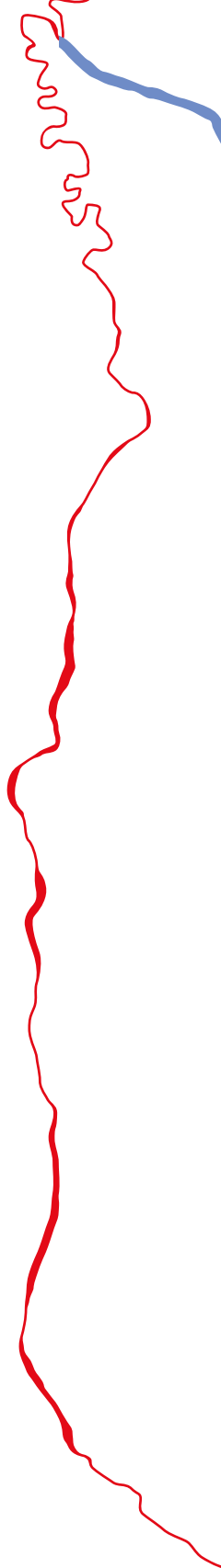
Het komt goed...

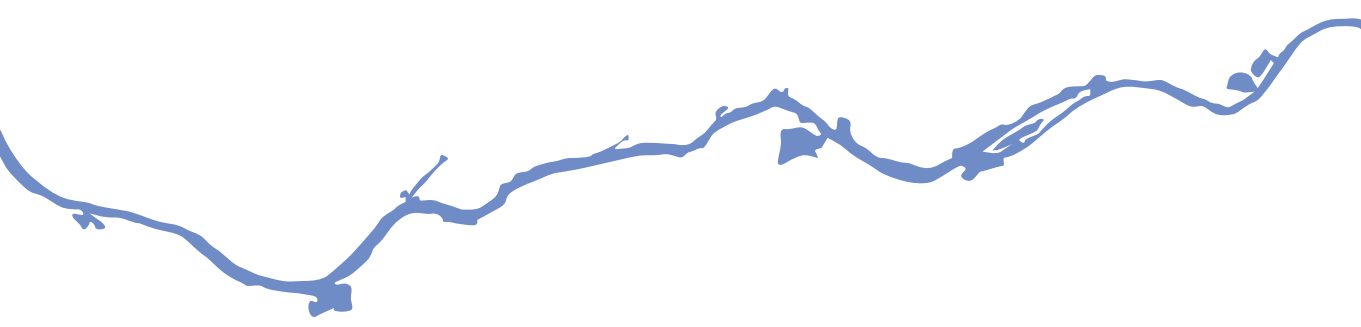
Masood Eslami

Een eik
volgroeit
door weer en wind;
een mens
door tegenslagen
die hij overwint.

Het komt goed

Als we Masoods levenswerk binnenlopen, worden we overrompeld door een oosterse gastvrijheid. Over de rode loper betreden we het afhaalrestaurant Food of Cultures, dat hij met zijn vrouw Ziba en zijn dochter Mahan en vele anderen heeft opgestart. Met de maaltijd die hij ons voorschotelt verbindt hij ons aan zijn leven, waarover hij straks gaat vertellen. Onze smaakpapillen staan op scherp. Achter hem aan rijdend in de auto naar zijn huis steekt hij zijn hand uit het raam. Hij gebaart naar een parkeerplaats. De beste plek is voor ons. In zijn huis foto's van voorouders.

Hij neemt plaats op een stoel die gericht is naar het grote raam. Gericht naar de buitenwereld en naar het open landschap waarop het uitzicht biedt.

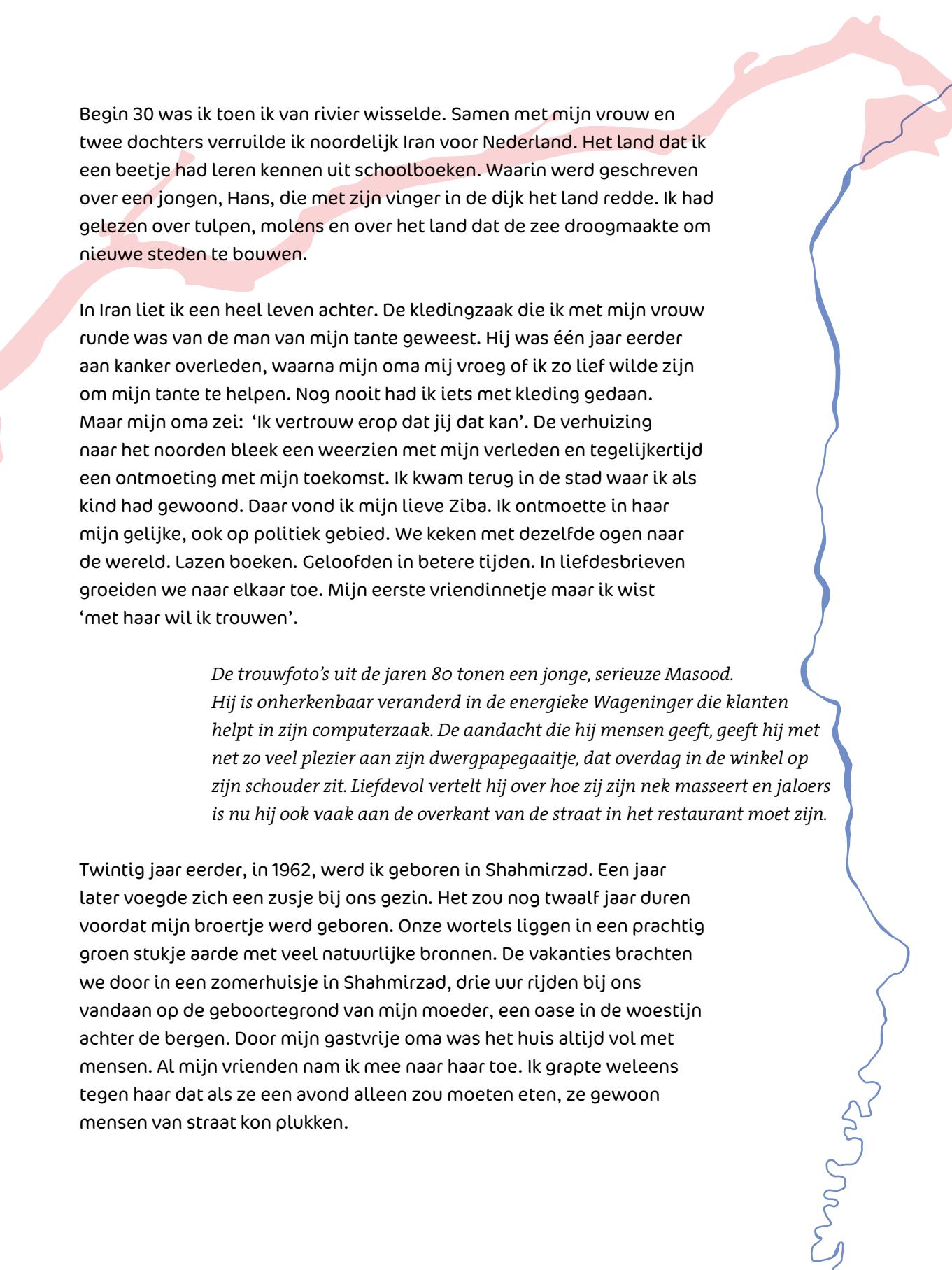
Tijdens het praten groet hij de burens die voor het huis langs lopen en zijn blik zoeken. Hij serveert ons thee in de mooiste theeglazen, met taart op een bordje ernaast. Zelf drinkt hij zijn thee uit een mok en eet hij taart uit een glazen schaalje.

De Hollandse zon laat de vruchten van de vijgenboom bij mijn voordeur groeien en beschermt haar tegen de lage temperaturen in de winter. Mijn huis staat in het land van de lange, aardige, witte jongeman die ik in het land van de Sjäh van Perzië ontmoette toen ik acht jaar oud was. De rivier uit mijn droom is dezelfde rivier als de rivier van mijn geboortedorp in Iran én dezelfde rivier die langs de stad stroomt waar ik nu alweer meer dan twintig jaar woon.

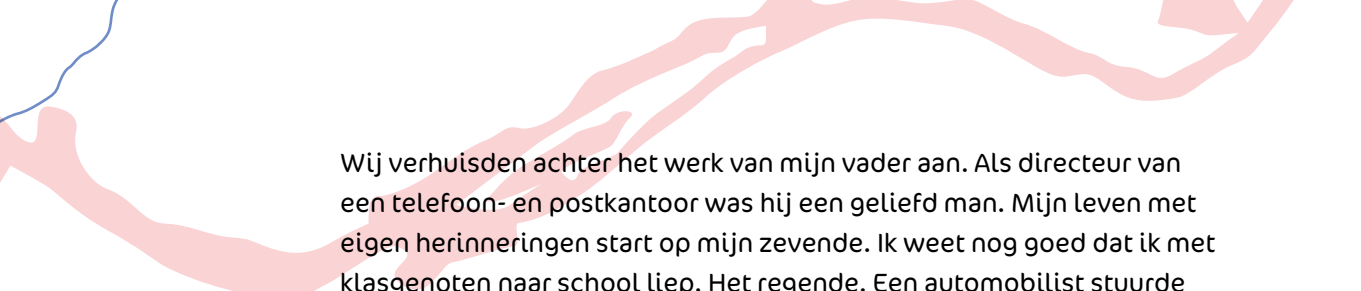

Begin 30 was ik toen ik van rivier wisselde. Samen met mijn vrouw en twee dochters verruilde ik noordelijk Iran voor Nederland. Het land dat ik een beetje had leren kennen uit schoolboeken. Waarin werd geschreven over een jongen, Hans, die met zijn vinger in de dijk het land redde. Ik had gelezen over tulpen, molens en over het land dat de zee droogmaakte om nieuwe steden te bouwen.

In Iran liet ik een heel leven achter. De kledingzaak die ik met mijn vrouw runde was van de man van mijn tante geweest. Hij was één jaar eerder aan kanker overleden, waarna mijn oma mij vroeg of ik zo lief wilde zijn om mijn tante te helpen. Nog nooit had ik iets met kleding gedaan. Maar mijn oma zei: 'Ik vertrouw erop dat jij dat kan'. De verhuizing naar het noorden bleek een weerzien met mijn verleden en tegelijkertijd een ontmoeting met mijn toekomst. Ik kwam terug in de stad waar ik als kind had gewoond. Daar vond ik mijn lieve Ziba. Ik ontmoette in haar mijn gelijke, ook op politiek gebied. We keken met dezelfde ogen naar de wereld. Lazen boeken. Geloofden in betere tijden. In liefdesbrieven groeiden we naar elkaar toe. Mijn eerste vriendinnetje maar ik wist 'met haar wil ik trouwen'.

De trouwfoto's uit de jaren 80 tonen een jonge, serieuze Masood. Hij is onherkenbaar veranderd in de energieke Wageninger die klanten helpt in zijn computerzaak. De aandacht die hij mensen geeft, geeft hij met net zo veel plezier aan zijn dwergpapegaaitje, dat overdag in de winkel op zijn schouder zit. Liefdevol vertelt hij over hoe zij zijn nek masseert en jaloers is nu hij ook vaak aan de overkant van de straat in het restaurant moet zijn.

Twintig jaar eerder, in 1962, werd ik geboren in Shahmirzad. Een jaar later voegde zich een zusje bij ons gezin. Het zou nog twaalf jaar duren voordat mijn broertje werd geboren. Onze wortels liggen in een prachtig groen stukje aarde met veel natuurlijke bronnen. De vakanties brachten we door in een zomerhuisje in Shahmirzad, drie uur rijden bij ons vandaan op de geboortegrond van mijn moeder, een oase in de woestijn achter de bergen. Door mijn gastvrije oma was het huis altijd vol met mensen. Al mijn vrienden nam ik mee naar haar toe. Ik grapte weleens tegen haar dat als ze een avond alleen zou moeten eten, ze gewoon mensen van straat kon plukken.

Wij verhuisden achter het werk van mijn vader aan. Als directeur van een telefoon- en postkantoor was hij een geliefd man. Mijn leven met eigen herinneringen start op mijn zevende. Ik weet nog goed dat ik met klasgenoten naar school liep. Het regende. Een automobilist stuurde zijn auto door een plas zodat wij kletsnat werden. Gegrepen door zijn brutaliteit en het asociale gedrag onthield ik zijn kenteken en schreef een brief. Niet het antwoord werd van waarde maar het gevoel van rechtvaardigheid dat in mij werd wakker geschud.

Zijn schooltijd is vormend geweest voor Masood. Hij geniet van de scouting en trekt er met zijn vriendjes veel op uit. Op een dag vroeg iemand: 'Wie wil de schoolkrant helpen maken?' Masood steekt zijn hand op. 'Kun je schrijven, tekenen? Wat kun je?' 'Niks', zegt hij. 'Maar ik ga het doen.' En hij doet het. Niet zelf, hij zet vrienden met talenten in, want zo iets doe je samen. Altijd is het zijn netwerk dat hij inzet om samen anderen te helpen, om nieuwe initiatieven te ontwikkelen, om festivals te organiseren, asielzoekers te helpen, werklozen een baan te bezorgen. Met muziek en eten als verbindende middelen.

Ik deed toelatingsexamen voor de middelbare school en hoorde tot mijn verbazing dat ik niet geslaagd was. Dat is ook wat ik tegen mijn vader zei. 'Papa, het klopt niet.' Mijn vader vertrouwde op mij. Door zijn bemoeienis kwamen ze erachter dat twee examenuitslagen verwisseld waren.

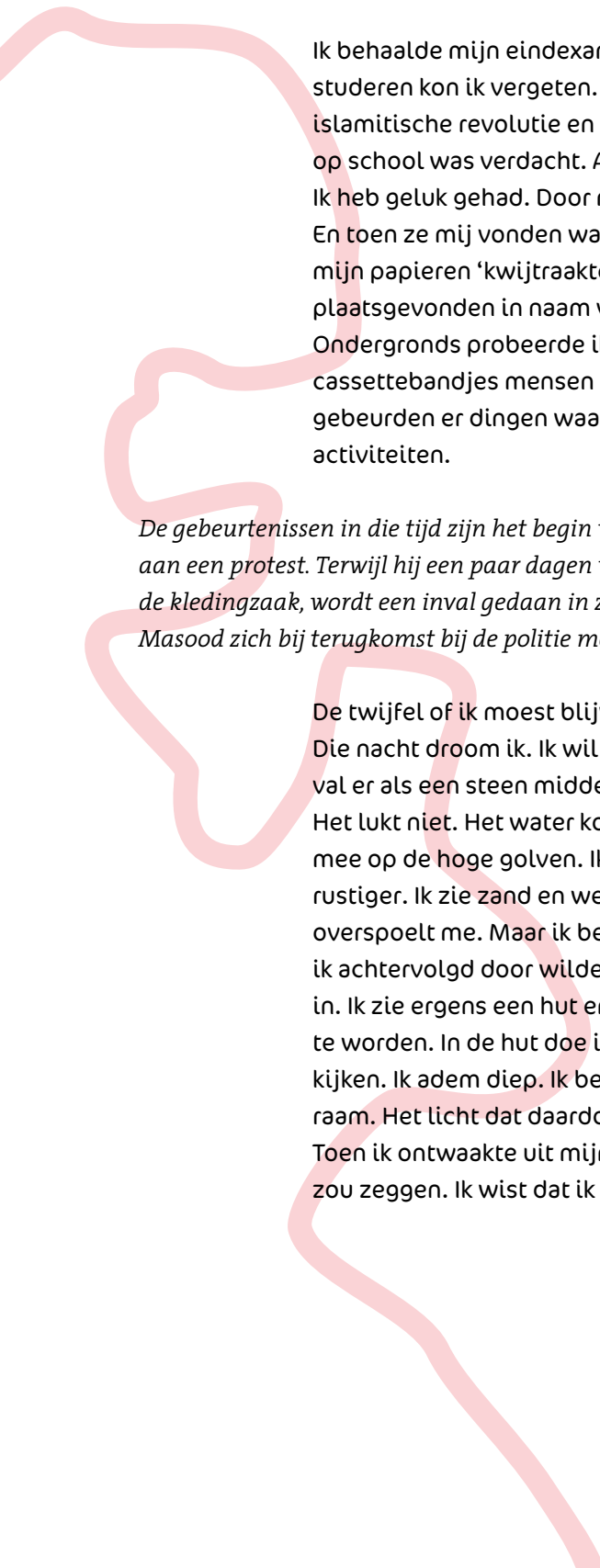
Inmiddels werkt zijn vader in een traditionele stad met traditioneel onderwijs en hij wil niet dat Masood daar naar school gaat. Dus logeert Masood in een stad twintig minuten verderop bij zijn net getrouwde oom. Het tweede jaar logeert hij bij zijn oma van vaders kant. In het derde jaar huren ze een kamertje waar Masood samen met zijn zusje woont. Het is een heerlijke tijd van zelfstandigheid. Hij moet ervoor zorgen dat hij en zijn zusje op tijd op school komen. Regelmatig komen hun ouders langs om eten te brengen. Daarna verhuizen ook zijn ouders naar de stad en is het werk van zijn vader niet meer bepalend voor de plaats waar ze wonen. Zijn vader gaat heen en weer reizen. In die tijd is Masood jeugdlid van het Rode Kruis. In de zomer mag hij als een van de slimste vierentwintig jongens en vierentwintig meisjes van de stad mee in een bus. Ze rijden vier weken lang door het land en Masood geniet van de vrijheid en de verbondenheid.

Ik lijk op mijn moeder. Mijn broertje en zusje zeggen daarover 'Broer, jij was de eerste en hebt alles wat moeder had, gepakt.' Zij was gul door haar sterke, ondernemende karakter met mij te delen. Ze dacht in oplossingen en had een sociaal hart dat haar geliefd maakte in de familie. Heel anders is mijn vader die niet tegen de bochten van het leven kan. De angst voor risico's en de moeilijkheden die daarvan konden komen, zorgden ervoor dat hij mijn moeders ondernemendheid afremde. Maar die angst maakte hem ook tot een keurige ambtenaar, een bureaucraat, niet gevoelig voor corruptie. Met als resultaat dat hij na de revolutie op zijn post kon blijven. Daar ben ik heel trots op. Succesvol zijn door rechtvaardigheid dát heeft mijn vader mij geleerd.

Zijn ogen twinkelen als hij vertelt over zijn leven, zijn familie, zijn verleden. Vooral als hij het over de vrouwen in zijn leven heeft. Zijn moeder Mehri, zijn vrouw Ziba, zijn twee dochters Mehrnoosh en Mahan en zijn zus Minou.

Sinds het uitbreken van de revolutie in 1979, vlak voor mijn eindexamen, ben ik politiek actief. De opstand was gericht tegen de dictator van Perzië. Nu, achteraf bezien, kan ik zeggen dat we het niet goed hebben aangepakt. We streden voor meer vrijheid en een beter leven, maar in plaats daarvan kregen we onderdrukking en intellectuele achteruitgang. Maar er was geen weg terug. Met de stroom mee protesteerde ik op straat. Ik was zestien jaar. Het schoolwerk ging lijden onder mijn politieke activiteiten. Mijn vader besloot me weg te halen bij de politiek door me naar een school in Teheran te sturen. Na het behalen van mijn diploma zou ik dan geneeskunde gaan studeren. Gek genoeg kwam ik op deze manier juist dichterbij de bron van de revolutie terecht. Het hart van de inmiddels verboden politieke partij bevond zich hier.

Van een provinciestadje naar Teheran. Het is alsof een Bennekommer naar Amsterdam verhuist. Hij kent niemand, maar is wel brutaal. Zoekt en vindt contact, snel, maar geduldig. Hij komt dan zelfs in het bestuur van de politieke beweging van de school terecht. Het is een geweldige tijd. Tot er steeds meer mis gaat: oorlog in Koerdisch gebied, mensen worden gearresteerd en vermoord.

Ik behaalde mijn eindexamen maar mijn droom om geneeskunde te studeren kon ik vergeten. De autoriteiten noemden het een culturele islamitische revolutie en sloten vier jaar lang de universiteiten. Iedereen op school was verdacht. Al snel had ik de geheime dienst achter me aan. Ik heb geluk gehad. Door mijn vele verhuizingen raakten ze mij kwijt. En toen ze mij vonden was er een ambtenaar die mijn oom kende en mijn papieren 'kwijtraakte'. In die jaren hebben er tientallen executies plaatsgevonden in naam van God. Duizenden mensen vonden de dood. Ondergronds probeerde ik met mijn vrienden via pamfletten en cassettebandjes mensen de waarheid te vertellen. Steeds weer gebeurden er dingen waardoor ik gesterkt werd in mijn ondergrondse activiteiten.

De gebeurtenissen in die tijd zijn het begin van het einde. Masood doet mee aan een protest. Terwijl hij een paar dagen weg is om inkopen te doen voor de kledingzaak, wordt een inval gedaan in zijn huis. Ziba krijgt te horen dat Masood zich bij terugkomst bij de politie moet melden.

De twijfel of ik moest blijven, groeide in mijn binnenste. Die nacht droom ik. Ik wil springen over een brede wilde rivier, maar val er als een steen middenin. Als een gek probeer ik mezelf te redden. Het lukt niet. Het water kolkte. Ik laat het los. Stop met vechten en stroom mee op de hoge golven. Ik drijf naar de linkerkant. Daar is het water rustiger. Ik zie zand en weet: 'ik ben gered'. Een gevoel van veiligheid overspoelt me. Maar ik ben helemaal niet veilig. Eenmaal aan land word ik achtervolgd door wilde dieren. Zonder na te denken, vlucht ik. Het bos in. Ik zie ergens een hut en ren erheen. Mijn enige hoop om niet gepakt te worden. In de hut doe ik snel de deur dicht. Even blijf ik naar de deur kijken. Ik adem diep. Ik ben gered. Hijgend draai ik me om en zie een klein raam. Het licht dat daardoor naar binnen komt heeft niks donkers in zich. Toen ik ontwaakte uit mijn droom wist ik wat ik tegen mijn vrouw Ziba zou zeggen. Ik wist dat ik het land van mijn jeugd ging verlaten.

موراد اسلامي

In 1994 loopt hij met Ziba en Mehrnoosh en Mahan van twee en negen een politiebureau in Breda binnen en spreekt de enige Engelse woorden die hij kent. 'I am refugee'.

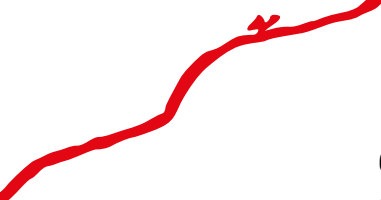
'I am refugee'

Gilze-Rijen werd onze eerste woonplaats. Veertig dagen verbleven wij in het asielzoekerscentrum voordat we verhuisden naar Sneek. In de kamer van het motel in Sneek zakte Ziba door haar benen. De machteloosheid weerspiegeld in de kleine ruimte waar we met z'n vieren gingen wonen, nam even bezit van haar. Met mijn hand trok ik haar naar boven. Ik zei dat ze ons lot in de ogen moest kijken. En ik zei **'Het komt goed.'**

Een mooie tijd brak aan. Ik zocht de verbinding in de diversiteit van de nationaliteiten om ons heen. Stelde voor om iedere dag iemand anders het eten uit zijn land te laten koken. We wilden onze omstandigheden verbeteren en wisten, dan moeten we laten zien dat wij mensen zijn. Ondertussen ging ik naar Den Haag om mee te lopen in demonstraties tegen het regime in Iran. Ik merkte dat een plek middenin het land beter bij mij zou passen. Minder geïsoleerd. Onze asielprocedure liep en we werden bijgestaan door een advocaat die ons was aangeraden door een vriend.

Om erachter te komen waar hij en zijn gezin zich het beste thuis zullen voelen, belt Masood naar drie asielzoekerscentra in het midden van het land. Aan de telefoon vraagt hij naar Houssein, Ali, Mohammed of Resa uit Iran, wetende dat er altijd wel iemand met die naam aan de lijn zal komen. Hij vraagt ze in zijn eigen taal naar de sfeer, de dagelijkse gang van zaken in het centrum en maakt zijn keuze.

Op een formulier moest ik mijn voorkeuren aangeven. Op nummer 1: Wageningen. Op nummer 2: Wageningen. Op nummer 3: Wageningen. We werden geplaatst in een asielzoekerscentrum in Delfzijl.

Even wilde ik in opstand komen totdat iemand tegen mij zei dat ik gewoon moest gaan en dáár mijn stem kon laten horen. Dat heb ik gedaan. Na twee maanden namen we bussen en treinen en raakten mijn voeten voor het eerst de grond van mijn stad. Wageningen. Er zaten in het asielzoekerscentrum 'De Leemkuil' zeventig landgenoten. Ik werd hun woordvoerder, legde contacten met Wageningen. Gaf mijn energie aan anderen en tijd kon ik zelf maken.

Na twee jaar in Nederland krijgt het gezin dankzij het snelle werk van de advocaat een verblijfsvergunning. Weer twee jaar later opent Masood met een krediet van de gemeente zijn eigen winkel, de Cheapshop, waar gebruikte spullen een nieuwe eigenaar krijgen. De zaken gaan goed, en weer twee jaar later, kan hij het bedrijfspand kopen. Hij verandert de naam in Chipshop. Computers.

Ik had er geen verstand van maar ik wist. **Het komt goed.**
De basis van mijn bedrijf is niet de omzet maar het menselijk contact. Ik doe alleen zaken met mensen als het goed voelt. Verkopen is niet het eind van zakendoen maar het begin van verantwoordelijkheid. Ziba heeft mij altijd ondersteund, en is belangrijk in de Chipshop.

In 2001 hoort hij dat het mogelijk is een hypotheek voor een eigen huis te krijgen. Hij gaat op zoek naar een nieuwe plek en komt met een makelaar bij het huis aan de rand van de stad. Hij weet meteen dat het voor hen bestemd is. Omdat de eigenaars pas over een half jaar kunnen verhuizen, lijkt een snelle verhuizing onmogelijk. Maar Masood gelooft dat het kan. Praktische bezwaren en onmogelijkheden verdwijnen door zijn vindingrijkheid, charme en vertrouwen.

Op een dag, drie jaar geleden, keek ik het toeval in de ogen en dacht: 'dit is geen toeval, dit is het lot.' Ik zou naar de partnerstad van Wageningen reizen in Hongarije. Ik voelde dat ik naar mijn moeder moest gaan. Al die jaren in ballingschap had ik een nachtmerrie. Hoe ga ik om met het bericht dat mijn ouders niet meer leven. Wie durft mij het slechte nieuws te vertellen? Wat zal mijn reactie daarop zijn? Hoe snel kan ik weer in Iran zijn? Is er nog tijd om afscheid te nemen? Alleen al bij het denken hieraan kreeg ik het benauwd en werd ik angstig. Ik volgde mijn gevoel. Een paar dagen later landde ik op mijn geboortegrond.

Na een week van mooie momenten met mijn ouders en andere familieleden gebeurde wat niemand verwachtte maar waarvoor het lot mij deze kant op had gestuurd. Mijn moeder overleed. In mijn armen stierf ze een pijnloze dood. Ik heb onze familieleden gebeld. Niemand had ooit verwacht dat ik degene was die het de anderen zou vertellen. Maar het is een beloning dat het zo is gegaan. Mijn dankbaarheid en de rust van mijn moeder op haar sterfbed maakten tranen overbodig.

Eén jaar later had mijn vader een nieuwe vrouw waarvoor hij mij, zijn oudste zoon, verzocht om haar hand. Maar het huwelijk hield geen stand. Mijn vader vroeg me hem te helpen en zo ging ik op zoek naar een goede levensgezellin voor hem. Ik zei 'Het komt goed.' Hij vroeg hoe ik dat ging doen, kon ik toveren? Het gaat om loslaten en geloven dat het kan. Ik heb vrienden in Iran gevraagd of ze iemand kenden. Een vriend kende een goede vrouw. Ik heb het op de Nederlandse manier aangepakt en gevraagd: wie ben je en wat wil je? Ik legde uit wie wij zijn, wat de bedoeling was. Zo ontmoette ik haar. De toekomstige vrouw van mijn vader. We spraken af dat ze drie maanden zouden gaan samenwonen. Daarna heb ik met beiden gepraat en in de tijd van één autorit was het geregeld. Ik kan niet toveren, maar ik geloofde dat het kan.

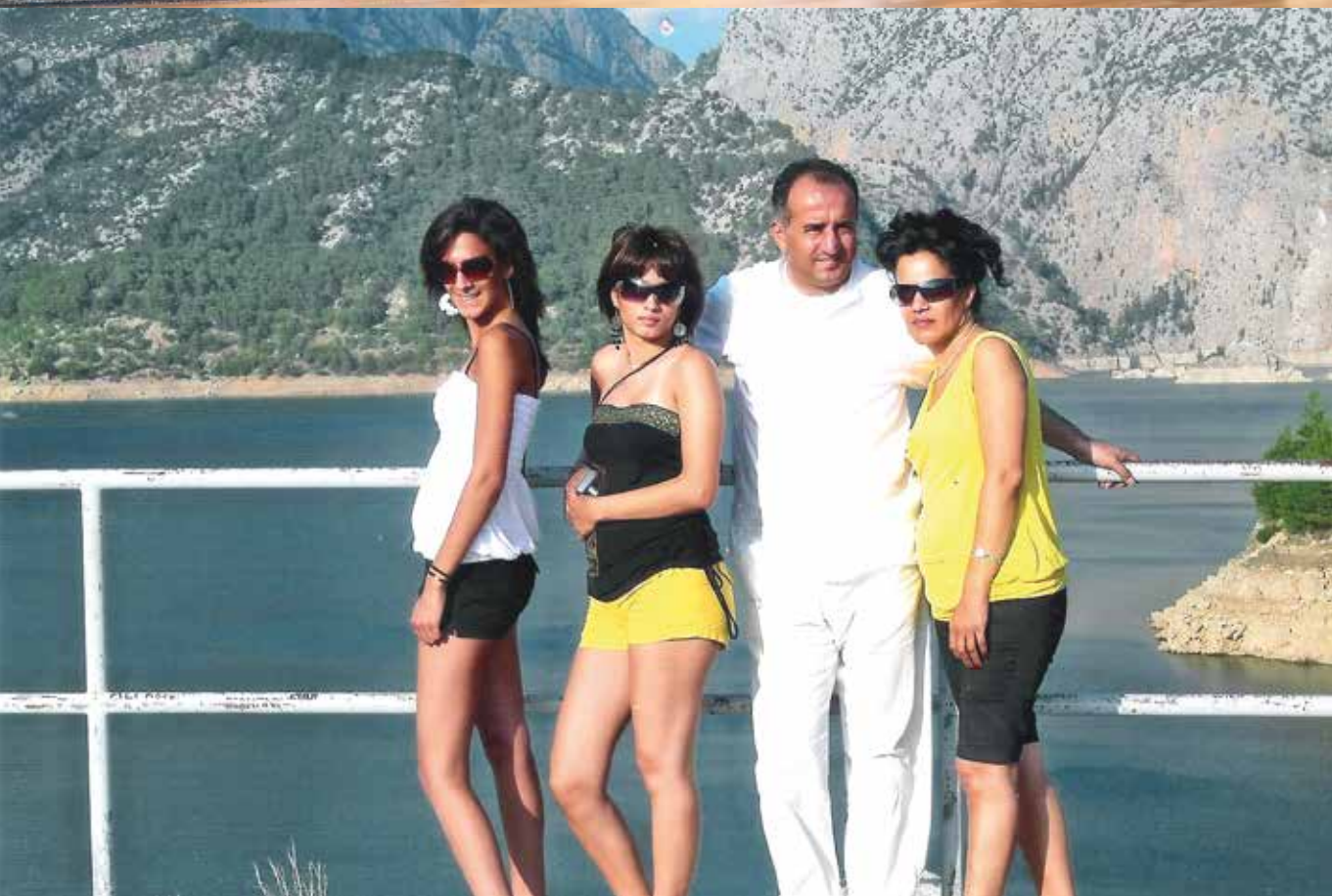
همه چیز درست میشه

Masood koestert geen verwachtingen en de rust en aandacht die hij uitstraalt slaat neer op zijn omgeving. Hij leeft in vrede met het mislukken van zijn jeugdige voornemen om arts te worden. Maar het gebrek aan verwachtingen maakt hem niet passief, integendeel, de stroom ideeën blijft komen en meandert vooruit. Gebruikmakend van het stromende water maakt hij een oase midden in de woestijn.

In januari 2015 keek ik uit het raam van mijn eigen zaak, Chipshop. Ik keek naar het leegstaande pand aan de overkant en zag een nieuwe uitdaging: een afhaalrestaurant met eten uit verschillende culturen. Het was tijd voor iets nieuws en ik had gezien dat er veel mensen in mijn omgeving waren die hun talenten niet benutten vanwege werkloosheid. Ik wilde hun een kans geven. Met een groep mensen ben ik aan het werk gegaan. Ik had geen ervaring in de horeca. Maar ik wist. **Het komt goed.** Eind april 2015 ging ons restaurant Food of Cultures open.

Op 4 mei mocht ik spreken op de herdenking in Wageningen over vrede en vrijheid.

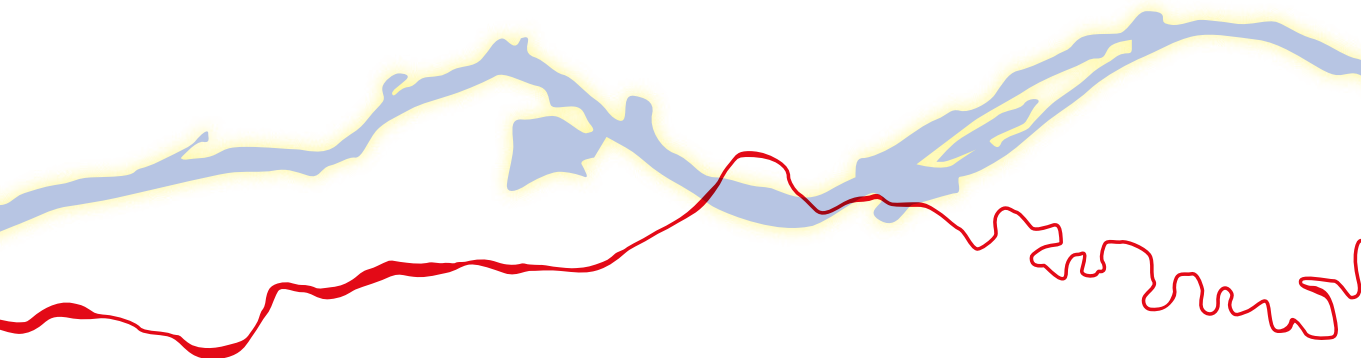
*Op elk moment dat ik de lucht,
die naar de smaak van vrijheid ruikt,
naar binnen slik,
voel ik dat ik in vrede leef.*

De volgende dag was het Bevrijdingsdag. Een dag die in Wageningen uitbundig gevierd wordt. Ook ons restaurant was in de stad vertegenwoordigd met een kraam vol vers eten en sappen. Honderden mensen aten de Iraanse hapjes die waren gemaakt onder de bezielende leiding van mijn vrouw. Het herdenkingscomité had me gevraagd op 6 mei te koken voor alle vrijwilligers. Prachtig was het. Maar de dagen waren druk en stressvol. De opening met de gebruikelijke tegenslagen van een beginnend bedrijf. Twee grote evenementen met de verantwoordelijkheid voor lekker eten en drinken. Een belangrijke speech tussendoor. Mijn schouders zijn breed maar toch is het ook voor mij soms te veel. Dat weten de mensen om mij heen. Ze laten me dan twee dagen met rust. Ik praat minder. Kijk een film in bed en dan ben ik er weer. Zo ging het ook op 7 en 8 mei.

Ik weet dat ik na die twee rustdagen weer op dezelfde manier terug kom.
En ik weet ook dat ik meer en anders rust nodig heb zodat ik met meer
dan mezelf terug kom. Daarom zal ik ooit van die twee rustdagen twee
rustmaanden maken en verruil ik mijn huis voor een klooster in Nepal.
Ik ga daar even heel stil zijn. Tussen de bergen die mij inspireren ben ik
me bewust van het leven.

*Zijn shirt, de vloerbedekking van de Chipshop, de bank thuis, de zitjes in het
afhaalrestaurant, de rozen in de achtertuin, zijn hart, ze hebben de kleur van
de granaatappel die de Perzische gerechten die typisch fris-zoete smaak geeft.
Rood weerspiegelt zijn passie en liefde voor het gezin, voor eten, voor mensen,
voor het leven.*

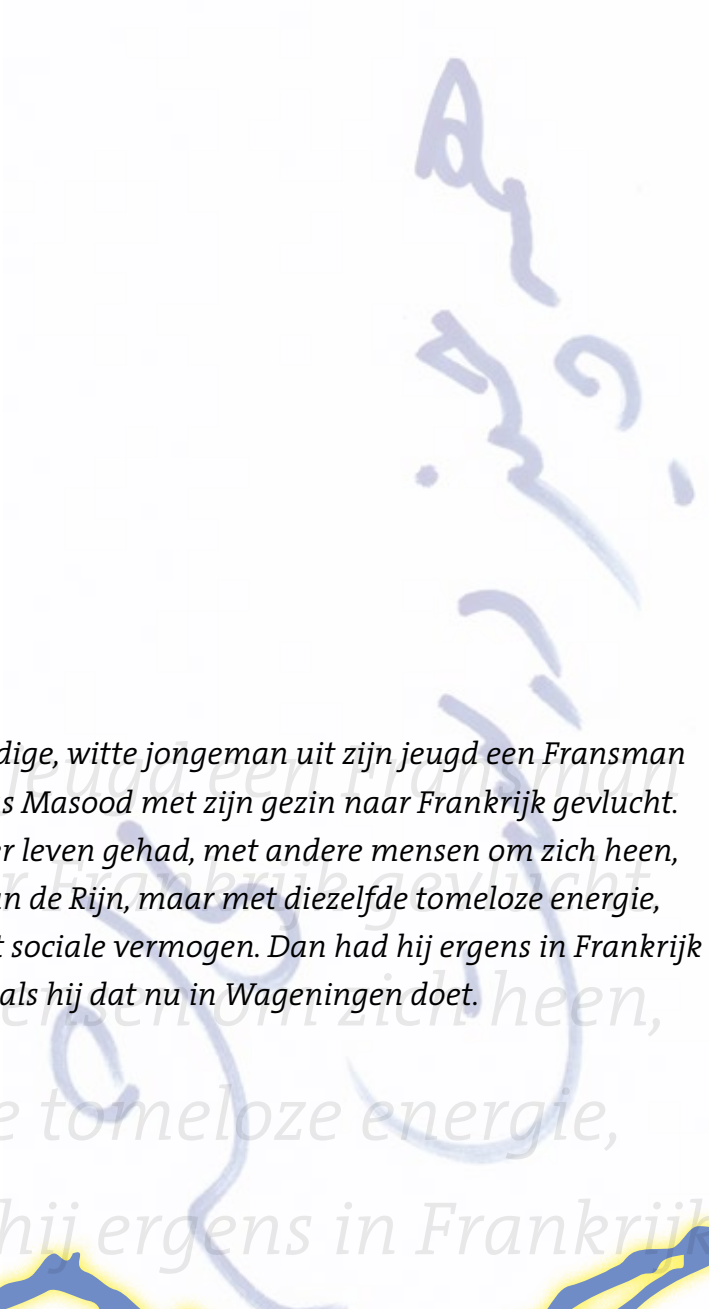

Er borrelen altijd ideeën in mijn binnenste voor de toekomst.
Ik zie groei in het concept van Food of Cultures.
En ik vind dat Wageningen een wereldmarkt verdient.
Ik stel me dat voor als een grote ruimte waar mensen,
ongeacht wie ze zijn en hoeveel er in hun portemonnee zit,
samen komen en elkaar ontmoeten.

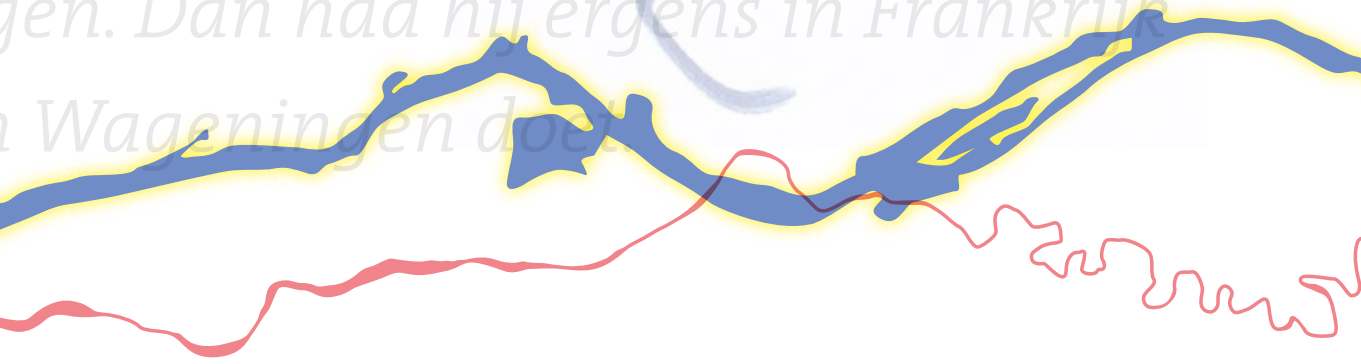
Er zijn twee dingen waar ik pissig van word.
Als mensen bezig zijn en doen alsof. Ik ga voor gelijkwaardigheid.
Discriminatie laat ik simpelweg niet toe. Echt trots ben ik op mijn
gezin, Ziba, Mehrhoosh en Mahan. Het gaat mij om het samenzijn.
De verbinding. En om te laten zien wat je kunt bereiken als je gelooft
dat het kan. Als je deelt wie je bent. Als je loslaat en het laat stromen
zoals in de rivier van mijn droom en de rivieren in mijn leven.

*Wat als de lange, aardige, witte jongen
was geweest? Dan was Masood met z'n
Dan had hij een ander leven gehad, met
de Rhône in plaats van de Rijn, maar
dat optimisme en dat sociale vermogen
een base gemaakt, zoals hij dat nu in*

Wat als de lange, aardige, witte jongeman uit zijn jeugd een Fransman was geweest? Dan was Masood met zijn gezin naar Frankrijk gevlucht. Dan had hij een ander leven gehad, met andere mensen om zich heen, de Rhône in plaats van de Rijn, maar met diezelfde tomeloze energie, dat optimisme en dat sociale vermogen. Dan had hij ergens in Frankrijk een oase gemaakt, zoals hij dat nu in Wageningen doet.

همه چیز درست میشه

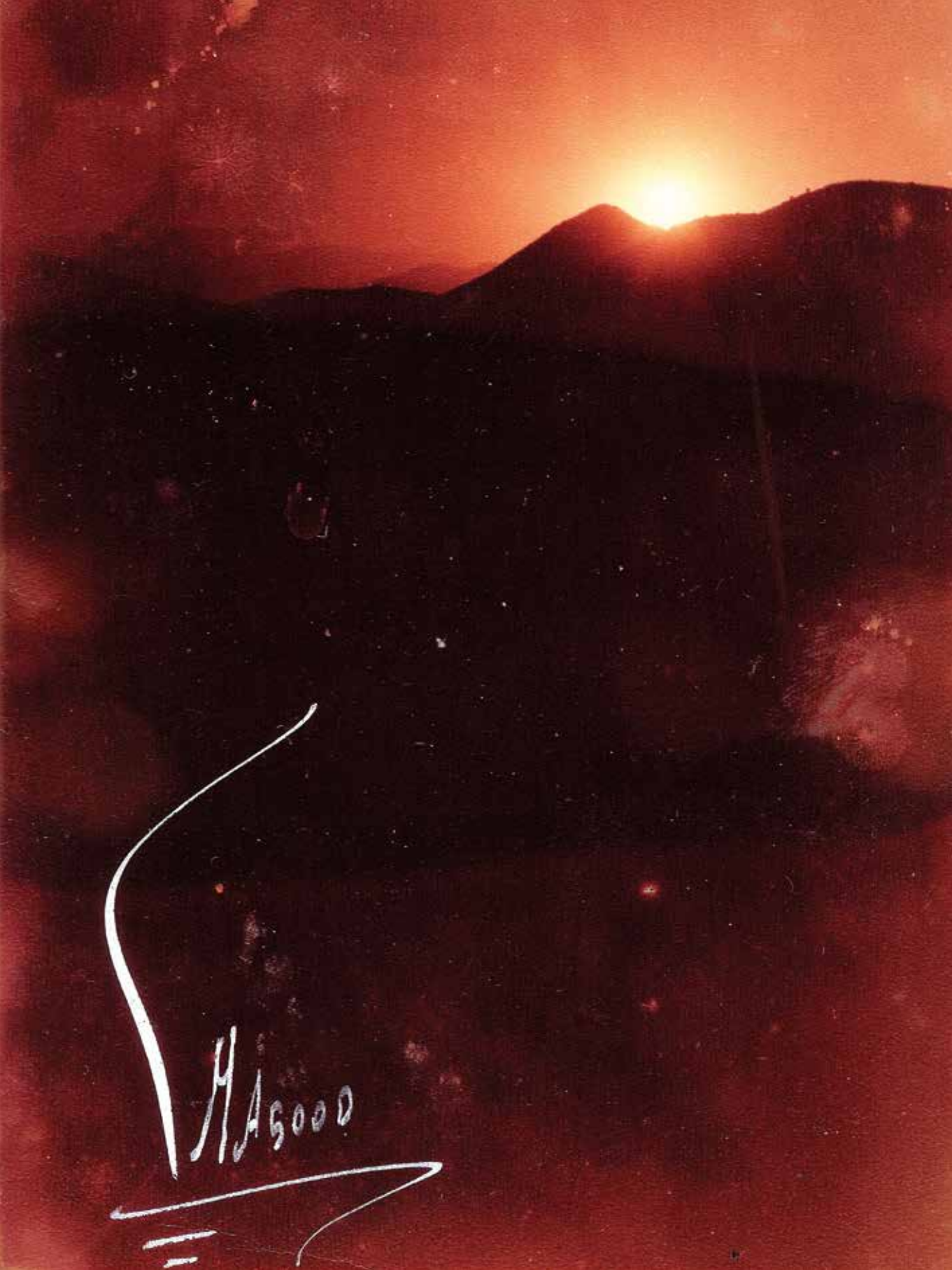

foto: Wim de Winter

HAGOOD

ہلشیہ تیسرا نیچہ دمہ

19th Kottayam 0909

